

Budgetkalkuler - pr. oktober 2009

Kalenderårene 2010 og 2011

Redaktion

Anders B. Hummelrose , Dansk Svineproduktion
Erik Bendix Jensen, Landscentret, Dansk Kvæg
Tina Tind Wøyen og Erik Maegaard, Landscentret, Planteproduktion
Karen Jørgensen, Landscentret, Økonomi
Lene Korsager Bruun, Landscentret, Økonomi

Faglige spørgsmål vedr. kalkulerne kan rettes til ovennævnte. Tlf.: 8740 5000.

Planteavl:

Der gøres opmærksom på at der regnes med bortførte mængder vedr. N, P og K.
I den konkrete gødningsplan skal tages hensyn til aktuel forfrugt og husdyrgødningsproduktion og -udnyttelse
Der regnes endvidere med "fulde omkostninger" til gødning. Dette forhold kan være anderledes hvis der er væsentlige mængder husdyrgødning til rådighed - da en afgrøde med stort behov for gødning kan blive mere konkurrencedygtig hvis ikke husdyrgødning har værdi for andre afgrøder eller kan sælges

Vedr. interne priser på grovfoder så er alternativ dækningsbidraget (for vårbyg) sat til 0 kr. hvis det er negativt i henhold til kalkulen for vårbyg

Kvægkalkuler:

Der er ikke foretaget ændringer i de tekniske forudsætninger ved budgetkalkulerne 2010/11 set i f. t. budgetkalkulerne 2010 af april 2009. Derimod er der foretaget justeringer af foderpriserne, samt delvis mindre korrektioner af priserne for kød og levende dyr.
Priserne på grovfoder er justeret i f. t. kalkulerne for grovfoder, hvilket betyder, at den interne grovfoderpris for 2010 er ændret til 0,95 kr./FE og 0,95 kr./FE for 2011.

Svinekalkuler:

Der er foretaget mindre ændringer i de produktionstekniske forudsætninger ved budgetkalkulerne 2010/11 i forhold til budgetkalkulerne 2008/09. Slagtesvinenotering og smågrisepriser er ændret således, at de stemmer overens med prognosen. Foderpriserne er opdateret i forhold til seneste prognose fra Landbrug & Fødevarer.

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret
Oktober 2009

Forudsætninger for og brug af Budgetkalkuler 2010 og 2011

Kalkulerne er baseret på forventningerne til kommende års priser

Formålet med budgetkalkulerne er at vise dækningsbidrag for de mest almindelige produktionsgrene under velspecificerede forudsætninger. Kalkulerne er et hjælpemateriale til brug for individuel planlægning (budgettering). Kalkulerne viser prisernes indflydelse på dækningsbidragene for indeværende og det kommende år, og er et hjælpemateriale ved vurdering af produktionsregnskaber.

Det tekniske niveau svarer til det, som opnås ved almindelig god driftsledelse. Det vil sige det niveau, der i gennemsnit opnås af landmænd, der benytter produktionsstyring, f.eks. markstyring, ydelseskontrol ved kvæg og E-kontrol ved svin.

Der er ved markudbytter regnet med normal-år, og kvælstof tilførelsen er ifølge normerne fra Plantedirektoratet

Man bør være opmærksom på de forudsætninger, der er lagt til grund for kalkulerne. Bruges dækningsbidragene som udgangspunkt for individuel planlægning, er forudsætningerne vedrørende udbytniveau, omfang af stykomkostninger samt prisforholdene væsentlige.

Udbytte og til dels priserne kan variere meget fra område til område, og stykomkostninger vil være individuelt bestemt af de anvendte systemers teknik.

Endvidere skal gøres opmærksom på at DB II for markkalkuler indeholde alle maskinomkostninger.

Hvis man udfører meget af arbejdet selv (med egne maskiner) spares kun de variable maskinomkostninger ved at undlade at dyrke en afgrøde og alternativet til det negative DB er derfor ikke at undlade at dyrke marken.

Da budgetkalkulerne er udarbejdet på baggrund af en række forudsætninger bl.a. forventede priser, et normal udbytteår, gældende regler pr. juli 2009, fraskrives ethvert erstatningsansvar, herunder erstatningsansvar, som følge af ændringer i forudsætningerne.

Prisforudsætninger

Dækningsbidragene er beregnet på kalenderår, dvs. perioden fra 1. januar - 31. december. Der er generelt forudsat jævn produktion, dvs. løbende køb og salg. Priserne er derfor 12 måneders gennemsnit ab/an gård uden hensyn til muligheder for kontrakter m.v. Der er dog væsentlige undtagelser:

Planteavl

Ved salgsafgrøder er salgspriserne de forventede priser i 4. kvartal i kalenderåret.

For gødning er det prisen i marts måned i høståret. For N i NPK- og husdyrgødning er prisen fastsat som et gennemsnit af prisen i kalkammonsalpeter og fl. ammoniak leveret i tank, nedfældet.

For P er det prisen i triplesuperfosfat, og for K er det prisen i kaliumchlorid.

For Planteværn og Maskiner er det anslåede priser for høståret.

Omkostningerne til markarbejde er beregnet ud fra normpriser og anvendelse (se FarmTal Online på LandbrugsInfo)

Den anvendte pris ved halm er beregnet ud fra omkostninger til bjærgning, hjemkørsel og bortført P og K.

Sammenholdt med den pris som halmen kan sælges til halmværkerne.

For spisekartofler er prisen gns. af jysk notering oktober-november.

Grovfoder

Den interne pris i grovfoderkalkulerne er en omkostningsbestemt pris og ikke en intern pris beregnet ud fra dækningsbidraget.

Husdyr

For husdyr er prisen ved korn et gennemsnit af 12 måneders købspris (gns. fakturerede priser ab gård).

Ved salg vil prisen være noget lavere (15 kr./hkg). Ved andet kraftfoder er der anvendt gns. fakturerede foderpriser, der ofte er væsentligt lavere end detailpriserne (= listepriiser). Ved kvæg og svin er der anvendt salgspris for spædkalve og smågrise i kalkulerne for ungtyre og slagtesvin. Ved ammekvæg er der tale om forårskælvare, og ungtyrene slagtes ca. 1 år gamle. Priserne er bedste skøn ud fra markedssituationen.

Ved Jersey-ungtyre er salgspriserne ansat ca. 15 pct. under prisen ved stor race.

Interne priser, kvæg

I kalkulerne for grovfoder er der beregnet interne priser, som er den gennemsnitlige pris for grovfoder fra primo og ultimo. Alternativet, til at dyrke grovfoder, er vårbyg med udlæg.

På den enkelte bedrift vil det dog være mere rimeligt at anvende et gennemsnit af de dækningsbidrag, landmanden kan opnå i salgsafgrøder på grovfoderarealet.

Priskilder

De fleste af de anvendte 12 måneders prisgennemsnit er indsamlet af Landbrug & Fødevarer.

Priserne offentliggøres bl.a. i Statistik-Nyt fra Landbrug&Fødevarer, i Håndbog til Driftsplanlægning og i udsendelser fra Landscentret og kan også findes på [Farmtal Online](#)

En del af priserne i svinekalkulerne er dog fra Videncenter Svineproduktion. Nogle af priser i fjerkrækalkulerne er fra Landscentret, Fjerkræ.

Forudsætninger for beregningerne fremgår af de enkelte afsnit.

Om afgrødekalkuler

Afgrødekalkulerne for planteavl omfatter de arealmæssigt mest udbredte afgrøder. De viste eksempler er ikke nødvendigvis repræsentative for landet som helhed. Afgrødekalkulerne kan derfor ikke anvendes som grundlag for totalopgørelser på lands- eller regionsplan. Kalkulen slutes med dækningsbidrag efter maskin- og arbejdsomkostning. Ofte kaldet DB II

Udbytt niveau

Ved opstilling af afgrødekalkuler må udbytt niveauet altid vurderes efter de individuelle forudsætninger. Her forudsættes udbytt niveauerne at svare til "normaludbyttet" på de jordtyper, der er angivet i kalkulerne. Et "normaludbytte" er et udbytte, der kan høstes i et normalår, dvs. et år, der ikke er ekstremt vådt eller tørt. Udbytteforholdene mellem de enkelte afgrøder er tilpasset, så udbyttet i byg svarer til det, der kan høstes i hvede på den samme mark.

Ved vanding under optimale forhold vil udbyttet på JB 1&3 hæves betydeligt. I sådanne tilfælde skal der naturligvis tages højde for vandingsomkostninger i kalkulerne. En væsentlig forudsætning for at opnå de angivne udbytter er en god planteavlmæssig driftsledelse og et acceptabelt sædskifte.

I kalkulerne er jordtyperne karakteriseret ved JB-nummer.

Betegnelse:	JB-nr.	Procent af samlet landbrugsareal			
		Hele landet	Storstrøms amt	Århus amt	Ringkøbing amt
Grovsandet jord	1	24	1	17	59
Finsandet jord	2	10	2	4	8
Lerblandet sandjord	3&4	7+21	12	44	18
Sandblandet lerjord	5&6	4+20	50	24	6
Lerjord - siltjord	7-10	6+1+0+0	32	3	2
Humus	11	7	3	8	7

Gødningsniveau

Gødningsforbruget er normerne ifølge Plantedirektoratet, Vejledning om gødsknings- og harmoniregler. Gødningsforbruget for fosfor på JB 1-3 er reduceret med 15 pct. i forhold til retningsgivende normer i vejledningen. Der er ikke medtaget omkostninger til Mg, S, kalk og mikronæringsstoffer

Planteværn tager sigte på behovet i et normalår. De anførte planteværnsomkostninger forudsætter brug af gængse kemikalier for de enkelte afgrøder.

Antal sprøjtninger er sat efter almindelig praksis, idet der er taget hensyn til, at flere problemer kan løses ved samme sprøjtning. Omfanget af sprøjtninger må jævnlige justeres under hensyn til udviklingen.

De nyeste anbefalinger med hensyn til kemikalier og antal behandlinger indgår i kalkulerne for begge de viste år, således at forskellen mellem kalkulerne for de to år alene skyldes prisudsving.

I "Markstyring" (DLBR Plante IT) findes yderligere oplysning om sprøjtning af de enkelte afgrøder.

Maskinomkostninger

Som supplement til kalkulerne er anført maskinomkostninger, som skønnede omkostninger ved egne maskiner. Der er foretaget beregninger for både let og svær jord. De for alle afgrødekalkuler viste maskinomkostninger ved JB 1&3 (nederste linier) er beregnet ud fra JB 5-6 med ca. 5 pct. reduktion for gødningsspredning, harvning og såning samt ca. 10 pct. reduktion for stubharvning og pløjning. Ved høstarbejder er reduktionen på halvdelen af den procentvise udbyttereduktion, og ved hjemkørsel og indlægning m.v. er reduktionen lig den procentvise udbyttereduktion. Ved en del afgrøder er udgangspunktet vårbyg eller vårbyghelsæd JB 5-6.

Hvis halmen skal snittes, skal der tillægges ca. 50 kr. pr. ha. Bindegarn er en del af prisen for presning af halmen. Tørringsomk. er placeret her, fordi energi i regnskaber ikke konteres som stykomkostninger.

Maskinomkostningerne pr. afgrøde er estimeret ud fra hvad egne maskinomkostninger som gennemsnit vil være. Ved ændring i sædskiftet vil maskinomkostningerne ikke nødvendigvis ændres med samme beløb, da maskinomkostningerne består af faste omkostninger, der er uafhængige af anvendelsen.

Dette betyder, at man ikke direkte kan anvende maskinomkostningerne på de enkelte afgrøder til at beregne omkostningerne totalt på bedriften. Man må tage hensyn til, om der er væsentlige forskelle i anvendelsen og korrigere for dette, hvis det er tilfældet.

Det skal tillige bemærkes, at de viste maskinomkostninger forudsætter, at der er tale om normale markstørrelser, og at maskinerne udnyttes optimalt. Ved investering i egne maskiner til små arealer og ved maskinstationsarbejde på små arealer vil de reelle maskinomkostninger være væsentligt højere.

I maskinomkostningerne er ydermere indregnet arbejds løn til 175 kr. pr time

Forhold der ikke er medtaget i kalkulerne

Forfrugtsvirkning

Ved vurdering af dækningsbidrag eller interne priser for de enkelte afgrøder bør der i vurderingen indgå, at dyrkning af alle ikke-kornafgrøder giver en forfrugtsvirkning i et kornsædskifte, som kan komme til udtryk i form af et højere udbytte i korn eller et lavere kvælstofbehov i de efterfølgende afgrøder.

Størrelsen af forfrugtsvirkningen udtrykt ved merudbytte i korn, vil det følgende dyrkningsår ligge i intervallet 5-15 pct. afhængig af jordtype og afgrøde. Det aftrappes derefter til 0 i det 3. eller 4. år.

Kalkning og kvikbekæmpelse

Som et gennemsnit kan der i sædskifte anslås følgende omkostninger:

Kvikbekæmpelse 100-150 kr./ha/år og kalkning 60 kr./ha/år.

Indholdsfortegnelse og oversigt

			Året 2009	Året 2010	Ændring	
Salgsafgrøder	JB-nr	Kg/ha	Dækningsbidrag			
			Uden maskinomkostn.		Kroner	Pct.
Vårbyg, uden udlæg (foder)	1&3	3.800	2.726	3.031	305	11,2
Vårbyg, m. udlæg af græs (foder)	1&3	3.800	2.763	3.074	311	11,3
Maltbyg, uden udlæg	5&6	5.800	5.767	6.298	531	9,2
Vinterbyg, efter korn (foder)	1&3	4.900	3.435	3.850	415	12,1
Vinterhvede, efter korn (foder)	1&3	4.900	3.304	3.701	397	12,0
Vinterhvede, 1.års (foder)	1&3	5.400	3.748	4.181	433	11,6
Vintertriticale (foder)	1&3	4.100	2.714	3.188	474	17,5
Vinterrug (foder)	1&3	4.000	2.885	3.367	482	16,7
Havre (foder)	1&3	4.200	2.738	3.043	305	11,1
Vinterraps	1&3	2.500	2.238	2.226	-12	-0,5
Markærter, til foder	1&3	3.000	2.543	2.838	295	11,6
Almindelig rajgræs, 1-års	1&3	1.200	5.429	6.034	606	11,2
Rødsvingel, 2-års	5&6	1.250	5.110	6.029	919	18,0
Engrapgræs, 3-års	5&6	900	7.745	8.181	436	5,6
Spisekartofler	1&4*)	348	8.480	8.480	0	0,0
Fabrikskartofler	1&4*)	485	7.048	7.048	0	0,0
Læggekartofler	1&4*)	320	28.862	28.830	-32	-0,1
Sukkerroer	5&6	634	7.428	7.403	-25	-0,3
Non-food Vinterraps, kontrakt	1&3	2.500	2.108	2.096	-12	-0,6
Lucerne - tørret, 3 slæt, gns. af år 1 til 3.	1&3	11.000	4.202	4.822	620	14,8
Foderafgrøder		FE/ha	Stykomkostninger			
Foderroer, top ikke udnyttet	1&3	9.000	5.771	5.791	20	0,3
Sædskiftegræs, kløvergræs, 1.slæt+afgræsning. Gns. : 1&3	1&3	7.500	3.500	3.500	0	0,0
Sædskiftegræs, 4 slæt. Gns. af 1. og 2. brugsår	1&3	9.000	5.106	5.106	0	0,0
Sædskiftegræs, 2-års kløvergræs, 70 pct. afgr. Gns. af 1&3	1&3	6.100	3.147	3.147	0	0,0
Udlæg af kløvergræs, forår, uden dæksæd (udlægsåre 1&3	1&3	7.500	3.370	3.370	0	0,0
Sædskiftegræs, 2 års kløvergræs, 70 pct. afgr. Gns. af 1&3*)	1&3	7.600	3.521	3.521	0	0,0
Varigt græs, 100 pct. afgr. MVJ-ordn. Aftale fra 2007	1&3	1.200	559	559	0	0,0
Varige græsarealer, 100 pct. afgræsset	1&3	2.500	1.024	1.024	0	0,0
Hvedehelsæd, uden efterafgrøde	5&6	9.600	4.137	4.187	50	1,2
Byghelsæd, uden efterafgrøde	1&3	4.600	2.711	2.733	22	0,8
Byg/ærtehelsæd, uden efterafgrøde	1&3*)	6.700	3.538	3.596	58	1,6
Ærtehelsæd, uden efterafgrøde	1&3*)	6.700	3.516	3.587	71	2,0
Majshelsæd, kvægfoder	1&3	9.000	4.790	4.800	10	0,2
Kolbemajs, ensileret til kvægfoder	1&3	8.100	3.748	3.758	10	0,3
Kernemajs, crimpet og ensileret til svinefoder	1&3	8.400	3.643	3.653	10	0,3
Kernemajs, crimpet og ensileret til kvægfoder	1&3	7.200	3.569	3.579	10	0,3
Grønafgrøde, ærter uden efterafgrøde. "Grønært"	1&3	4.000	2.389	2.460	71	3,0
Efterafgrøde, efter korn til modenhed. Ital. Rajgræs	1&3	1.200	1.525	1.570	45	3,0
Efterafgrøde, efter helsæd. Ital.rajgræs	1&3	2.000	2.039	2.084	45	2,2
Efterafgrøde efter grønafgrøde, fx efter grønbyg	1&3	3.500	2.760	2.765	5	0,2
Omkostning ved indhegning						
Kvæg			Dækningsbidrag			
Malkekøer og opdræt. Stor race		*) JB 1&3 vande Majs+helsæd	8.911	10.424	1513	17,0
Malkekøer og opdræt. Jersey		- do -	8.977	10.226	1249	13,9
Variationer i DB for malkekvæg						
Dansk kalv. Stor race		Kalvebl.	1.712	1.635	-77	-4,5
Ungtyre. Stor race		Kalvebl.	1.513	1.627	114	7,5
Variationer i DB for ungtyre						
Stude. Stor race		Kalvebl.	1.535	1.769	234	15,2
Kødproduktion på ammekvæg		Korn+græs	-1.027	-1.081	-54	5,2
Svin			Dækningsbidrag			
Sohold, 4½ ugers fravæning		Korn+tilsk.f.	4.879	4.934	55	1,1
Udendørs sohold, 5 ugers frav.		Fuldf.,cobs	3.542	3.551	9	0,3
Grise fra 7-30 kg		Fuldfoder	54	53	-1	
Slagtesvin, konventionel		Korn+tilsk.f.	149	173	24	16,1
Slagtesvin, FRATS		- do -	185	205	20	10,8